

Łukasiewicz
ORGMASZ

Centrum
Oceny
Technologii

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Seria: SDGs w Łukasiewiczu

Każdy z nas będzie pacjentem, czyli o zrównoważonej opiece zdrowotnej.

11.03.2022

Wysoka jakość usług medycznych, dobrze rozwinięta służba zdrowia, rozwiązania cyfrowe wspierające pracę personelu medycznego, dobro pacjentów przede wszystkim – to ideał, do którego dąży nasze społeczeństwo. Jak wygląda od kuchni wdrażanie innowacji w placówkach zdrowia? Czy pojęcie zrównoważonego rozwoju odnosi się również do ochrony zdrowia? Na te i inne pytania odpowiada dr Anna Gawrońska z Sieć Badawcza Łukasiewicz – Poznańskiego Instytutu Technologicznego (PIT).

Joanna Grudowska, Łukasiewicz – COT: Każdy korzysta z usług logistycznych w mniejszym bądź większym zakresie. Czym właściwie jest logistyka?

Dr Anna Gawrońska, Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny: Logistyka dotyczy wielu obszarów życia i gospodarki. Można ją opisać jednym zdaniem: to dostarczenie określonych dóbr we właściwej formie, w odpowiednim opakowaniu i na określony czas. Proces ten powinien być ekonomicznie uzasadniony i racjonalny. Logistyka jest wszędzie, w każdej sferze życia. Zarządzamy chociażby zapasami leków w apteczce. To przecież logistyka dnia codziennego!

Ochrona zdrowia to również logistyka?

Tak i to dość skomplikowana. W przypadku ochrony zdrowia należy dostarczyć pacjentom określone produkty we właściwy sposób i na czas. Łańcuch logistyczny jest długi: zaczyna się od złożenia zamówienia, następnie leki są dystrybuowane w szpitalu, potem podaje się je pacjentowi.

Wydaje się, że w tym łańcuchu najbardziej zapalnym ogniwem jest szpital.

W każdym szpitalu zachodzą procesy związane z leczeniem pacjentów oraz procesy wspierające. Zarządzanie nimi wymaga uwzględnienia wielu perspektyw: pacjenta, personelu medycznego, personelu wspierającego. Dzięki temu można tworzyć rozwiązania przyjazne zarówno dla pacjentów, jak i pracowników szpitala. Choć powtarzam zawsze, że najważniejszą osobą w szpitalu jest pacjent. To pacjent wprawia łańcuch logistyczny w ruch. Punktem wyjścia jest diagnoza potrzeb, na podstawie której zamawiamy na przykład dostawę leków.

Strona 1 z 7

Dlaczego zajmuje się Pani ochroną zdrowia? To jeszcze praca czy już misja?

Rzeczywiście ochrona zdrowia jest dla mnie więcej niż pracą. Każdy z nas był, jest lub będzie pacjentem. Choćby dlatego należy zadbać o jakość usług medycznych. Bezpieczeństwo pacjentów stawiam ponad wszystko.

Jak to wygląda w praktyce?

Zajmuję się edukacją i wspieraniem szpitali we wdrażaniu rozwiązań z zakresu automatycznej identyfikacji: skanowaniem kodów kreskowych i wykorzystaniem dokumentów elektronicznych. Bez tych rozwiązań nie wyobrażamy sobie dziś na przykład zakupów w supermarkecie. Sektor bankowy i usług publicznych dla obywateli również czerpie z nich pełnymi garściami. W ochronie zdrowia zachodzą również zmiany, ale ich tempo nadal jest zbyt wolne. W szpitalach wiele czynności wykonuje się ręcznie i posługuje dokumentacją papierową.

Wyobrażam sobie, że personel szpitala nie jest zbyt zadowolony, że nadal musi zajmować się dokumentacją papierową, gdy dostępne są już cyfrowe rozwiązania.

Personel szpitala posługuje się dokumentacją papierową ze względu na ograniczenia wynikające z systemów teleinformatycznych. Zespoły lekarskie i pielęgniarskie muszą kilkakrotnie przepisywać dane z dokumentów papierowych i wydruków do systemu informatycznego. Traci się w ten sposób cenny czas. Rośnie też ryzyko popełnienia błędów.

Wprowadzanie rozwiązań cyfrowych wpisuje się w ideę zrównoważonego rozwoju: poprawia komfort pracy tych osób, odciąża je od czynności biurokratycznych, które z perspektywy pacjenta są bezwartościowe. Zdarza się, że lekarz więcej czasu spędza na wypełnianiu dokumentacji medycznej niż na rozmowie z pacjentem.

Pewnie nie jest to koniec wyzwań, z jakimi mierzy się sektor ochrony zdrowia.

Nasz świat jest pełen paradoksów: robotyzacja i automatyzacja w obszarze ochrony zdrowia i farmacji postępuje bardzo szybko, a w szpitalach pacjenci i personel nadal muszą wypełniać mnóstwo papierowych dokumentów. Wiele do zrobienia jest także w obszarze tzw. interoperacyjności systemów teleinformatycznych w ochronie zdrowia. Tu brak rozwiązań uniemożliwia zwinne wdrażanie zmian do systemów informatycznych, na czym cierpią pacjenci i personel medyczny.

Infrastruktura szpitalna też pozostawia wiele do życzenia. Dotyczy to również nowo budowanych szpitali, gdzie wydawałoby się, że unikniemy problemów chociażby z dostępem do Wi-Fi czy logistyką.

Czym jest interoperacyjność systemów teleinformatycznych?

Istnieją książkowe definicje interoperacyjności. Ja ją rozumiem jako możliwość komunikowania się różnych systemów IT między sobą. Niezależnie od tego, kto jest dostawcą określonego systemu.

Z czego wynikają problemy we wdrażaniu innowacji w szpitalach?

Weźmy kody kreskowe. To nie jest najnowsza technologia, ale jej wdrożenie stanowi dla szpitali ogromne wyzwanie. Wynika to między innymi ze struktury demograficznej personelu pielęgniarskiego. Nie bez znaczenia jest także postawa personelu wobec technologii. Pamiętam konferencję, na której pielęgniarka z Holandii opowiadała, jak dyrektor szpitala zapowiedział jej, że będzie skanowała kody kreskowe z leków. Jej odpowiedź była stanowcza: „Nigdy w życiu! Czy ja jestem kasjerką w supermarkecie, żeby skanować kody?”.

Stąd tak ważne jest, żeby projektować rozwiązania cyfrowe z udziałem osób, które będą z nich korzystać. Tylko takie rozwiązania mają sens: przyczyniają się do wyrównania szans, polepszenia warunków pracy, ochrony środowiska, wzrostu gospodarczego.

Biorąc pod uwagę to wszystko, lubi Pani swoją pracę?

Zawsze podziwiałam ludzi pracujących w szpitalach. Pomaganie pacjentom jest wartością samą w sobie. Dlatego cieszę się, że mogę pracować w ochronie zdrowia. W trakcie realizacji projektów w placówkach medycznych najważniejszy jest dla mnie kontakt z drugim człowiekiem. Lubię i cenię współpracę z personelem farmaceutycznym i pielęgniarskim. Zawsze staram się wsłuchiwać w drugą stronę, bo rozwiązania, które wdrożymy, mogą pomóc pracownikom pod warunkiem, że oni będą do nich przekonani.

Trudno nakłonić kogokolwiek do korzystania z narzędzi cyfrowych, jeśli mówi się o nich niezrozumiałym językiem, nadużywa branżowych określeń. Dlatego wszystkie zmiany uzgadniamy z osobami, których one dotyczą. Po pierwsze daje to im poczucie sprawstwa, a po drugie podnosi komfort pracy. To też kwestia szacunku do drugiej osoby. Nie mówię: ja wiem lepiej, co jest dla Ciebie dobre, tylko słucham, co druga strona ma do powiedzenia, a potem proponuję swoje rozwiązanie. To personel medyczny jest ekspertem.

Ostatnio popularne staje się pojęcie świadomości zdrowotnej: czym jest zdrowie i jak dużą rolę odgrywa ono w życiu. Jakie rozwiązania cyfrowe budują świadomość zdrowotną?

W Łukasiewiczu mamy wiedzę, kompetencje i rozwiązania, które wpisują się w dbałość o środowisko naturalne, równość płci, komfortową i godną pracę personelu oraz wspierają wzrost gospodarczy. Realizujemy też projekty wpisujące się w nurt świadomości zdrowotnej. Przykładem są rozwiązania mobilne dla pacjentów, którzy zażywają wiele leków jednocześnie. Aplikacja może ich informować o interakcjach pomiędzy tymi lekami, dawkowaniu, czy pomóc w wyszukiwaniu informacji o alergenach. W 2021 roku, na międzynarodowej konferencji dotyczącej świadomości zdrowotnej prezentowałam aplikacje mobilne, które mogą wspierać pacjentów w podejmowaniu decyzji w zakresie farmakoterapii.

Problem interakcji różnych substancji zawartych w lekach wiąże się z Celem Zrównoważonego Rozwoju nr 12: Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja. To rzeczywiście duży problem?

Z każdym rokiem rośnie w Polsce konsumpcja leków wydawanych bez recepty i suplementów diety. Wynika to między innymi ze starzenia się naszego społeczeństwa. Oczywiście jako laicy nie musimy mieć wiedzy na temat interakcji pomiędzy lekami, ale przyjmujemy ich tak dużo, że sytuacja zaczyna się robić niebezpieczna. Internetowe Konto Pacjenta – gromadzące historię wystawionych recept – to duży krok w stronę odpowiedzialnej konsumpcji leków. Warto to narzędzie dalej rozbudowywać. Warto też postawić na tzw. opiekę farmaceutyczną. Farmaceutów postrzega się – niesłusznie – jako zwykłych sprzedawców leków. Tymczasem farmaceuci mają gigantyczną wiedzę na temat farmakoterapii i sposobów leczenia. Można by ją wykorzystać w ochronie zdrowia.

Pretekstem do naszej rozmowy jest zrównoważony rozwój. Jak Pani rozumie to pojęcie?

Cieszę się, że odeszliśmy od sposobu rozumienia zrównoważonego rozwoju wyłącznie w kontekście dbałości o środowisko i rozszerzyli to pojęcie również na zdrowie. Zrównoważony rozwój w ochronie zdrowia oznacza tworzenie takich rozwiązań, które przede wszystkim mają zapewnić bezpieczeństwo pacjentom, poprawić ekonomiczną efektywność funkcjonowania samego szpitala i służyć wzrostowi gospodarczemu kraju. Ważna jest także poprawa komfortu pracy personelu pielęgniarstwa, farmaceutycznego, lekarskiego.

Co jeszcze można zrobić, by polepszyć kondycję ochrony zdrowia w Polsce?

Bardzo ważne jest edukowanie osób, które mają wpływ na opinię publiczną, także promowanie i wymiana wiedzy. Dziś dotrzemy z informacją do dziesięciu osób, ale może one przekażą ją kolejnym dziesięciu? Wierzę w siłę małych kroków. W szpitalu wdrożono z sukcesem narzędzie cyfrowe, które rozwiązało wiele problemów w bieżącej pracy personelu medycznego. Inne szpitale mogą mieć podobne problemy, ale nie wiedzieć, że istnieje sposób, by im zaradzić. Stąd nacisk na edukację i promocję.

Chcemy trafić też do decydentów, żeby nie realizować „projektów-atomów”, ale stworzyć całościowy program, który na szerszą skalę wspierałyby szpitale we wdrażaniu rozwiązań cyfrowych.

Kolejnym problemem wymagającym rozwiązania jest też utylizacja leków.

Dużym problemem jest marnotrawstwo leków w szpitalach. Data ważności leku kończy się i nie można już go oddać do apteki. Umiera pacjent, który chorował na rzadką chorobę, nie ma komu przekazać jego lekarstw. W takich sytuacjach leki poddaje się utylizacji. Tak wcale być nie musi. Polepszenie obiegu informacji w szpitalu mogłoby znacząco ograniczyć marnotrawstwo leków.

Z perspektywy zrównoważonego rozwoju jest ważne, by upowszechniać wiedzę o tym, że pod żadnym pozorem nie wolno wyrzucać leków do śmieci. Jeśli leki

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

trafią do zbiorników wodnych, to prędzej czy później wrócą do nas: w wodzie, mięsie, czy produktach roślinnych. Jestem pod ogromnym wrażeniem projektów realizowanych przez koleżanki i kolegów z innych instytutów Łukasiewicza, których celem jest walka z marnotrawstwem i nadmierną produkcją dóbr. Bez ograniczenia produkcji i konsumpcji trudno mówić o zrównoważonym rozwoju.

Jakie Cele Zrównoważonego Rozwoju poprzez wspieranie zarządzania systemu ochrony zdrowia realizuje dr Anna Gawrońska z Łukasiewicz – PIT?

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt

- poprawa dostępu do powszechnej i podstawowej opieki zdrowotnej wysokiej jakości oraz bezpiecznych, skutecznych, wysokiej jakości, przystępnych cenowo leków i szczepionek.
- poprawa funkcjonowania ochrony zdrowia oraz pracowników opieki zdrowotnej
- wzmacnianie zdolności wczesnego ostrzegania, redukcji ryzyka oraz zarządzania ryzykiem w obszarze zdrowia

Wylimitować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie

- zmniejszanie ubóstwa zdrowotnego
- zapewnianie wszystkim równego dostępu do opieki i podstawowych usług medycznych oraz właściwych nowych technologii

Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi

- zwiększanie poziomu wydajności gospodarczej poprzez dywersyfikację, modernizację technologiczną i innowacje
- rozwijanie bezpiecznego i komfortowego środowiska pracy w systemie ochrony zdrowia

Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność

- realizowanie badań i polepszanie działalności systemu ochrony zdrowia poprzez Innowacje
- zwiększenie dostępu do technologii Informatycznych i komunikacyjnych w systemie ochrony zdrowia
- rozwój zrównoważonej i odpornej Infrastruktury systemu ochrony zdrowia

Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji

- zapewnianie dostępu do informacji i podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zrównoważonego rozwoju i stylu życia
- wzmacnianie zdolności naukowych, technologicznych i społecznych dążących do utworzenia bardziej zrównoważonych wzorców konsumpcyjnych i produkcyjnych w ochronie zdrowia
- zapewnianie zrównoważonego zarządzania i efektywnego zużycia zasobów

SDGs w Łukasiewiczu

Strona 6 z 7

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Bohaterka wywiadu:

Dr Anna Gawrońska
Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny

Absolwentka Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, gdzie obroniła pracę doktorską na temat zarządzania procesem przepływu leków w szpitalach. Specjalizuje się w zakresie logistyki w ochronie zdrowia. W Łukasiewicz – Instytucie Logistyki i Magazynowania (aktualnie Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny) pracuje 18 lat, gdzie sprawuje funkcję lidera obszaru ds. standardów GS1 w ochronie zdrowia. Najbardziej ceni projekty na rzecz szpitali i we współpracy z personelem pielęgniarskim

SDGs w Łukasiewicz

Autorka serii „SDGs w Łukasiewicz”:

Joanna Grudowska
Ambasadorka Zrównoważonego Rozwoju

Partner Strategiczny

Santander

United Nations Association Poland

Joanna Grudowska

- Młodszy specjalista ds. analiz w Łukasiewicz – Centrum Oceny Technologii
- Ambasadorka Zrównoważonego Rozwoju

Absolwentka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Socjolożka, która bada i analizuje naukę, technologie i innowacji (STI) oraz zrównoważony rozwój. Szczególnie bliskie są jej obszary: narodowego systemu innowacji, wyzwań cywilizacyjno-rozwojowych i wartości w tworzeniu innowacji. Interesuje się społecznymi studiami nad nauką i technologią (STS).

Jako Ambasadorka Zrównoważonego Rozwoju stara się zwiększać potencjał sektora B+R do realizowania Celów Zrównoważonego Rozwoju.

SDGs w Łukasiewicz

Strona 7 z 7

Centrum Oceny Technologii
Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemśle „ORGMAZ”
00-879 Warszawa, ul. Żelazna 87, Tel: +48 22 100 14 63,
E-mail: instytut@orgmasz.pl | NIP: 525-000-82-93, REGON: 387143432
Sąd Rejonowy st. Warszawy, XIII Wydz. Gospodarczy KRS nr 0000860814